

[Aksel Møller.]

gynde Afskrivningen paa de til § 26 overførte Eengangsudgifter, som Krigen og Besættelsen har ført med sig. Mit Parti vil paa Forhaand føle sig tiltalt af denne Tanke. Den kommer jo i det hele taget stærkt frem i Finanslovforslagets Bestemmelse om af Driftsoverskuddet at overføre 280 Mill. Kr. til Afskrivning paa de særlige Aktivposter; dermed skulde altsaa ca. Halvdelen af denne Gæld afskrives paa et Aar. Om dette Tempo er for stærkt, lader sig imidlertid diskutere, i alt Fald lader det sig i høj Grad diskutere, om der derudover skal sikres Indtægter paa godt 100 Mill. Kr., saaledes som det her er foreslaaet.

Svaret paa dette Spørgsmaal afhænger af, om man vil godkende den højtærede Finansministers andet Motiv, Tilvejebringelse af Balance paa *Samfundets* Budget. Hvad der skal forstaaes herved, forklarer Ministeren selv saaledes: Balance mellem Vareefterspørgselen og den Varestrøm, som den løbende Produktion skaffer os. Vi bør efter min Opfattelse her i det høje Ting gøre os dette Motiv fuldt bevidst; det bekræfter for os, at en planøkonomisk Finanspolitik er blevet indledet. Trods Glansen af Ordet Planøkonomi indover hele denne Politik vil mit Parti alligevel i denne Situation acceptere Motivet og dermed støtte Forslagene. I Realiteten vil det, der her sker, jo nemlig sige, at den rigelige Købekraft, som Tiden har givet os, dels gennem højere Indtægter og dels gennem færre Varer, som man kan rette denne Købekraft imod, opuges.

Men — for der er et „men“ — hvis man vil Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne, og dertil hører at forhindre denne Merindtægt paa ca. 100 Mill. Kr., som vi troskyldigt lægger i den højtærede Finansministers Haand ved Vedtagelsen af disse Love, i at forlade Statskassen igen som en Merudgift. Sagt med andre Ord, vi ønsker en Baandlæggelse af nogle af disse Midler. Om en Finansminister skal have store Merindtægter til sin Disposition, afhænger efter min Mening af, hvem han er, eller især af, hvilke Anskuelser han repræsenterer. For den nuværende Ministers Embedstid vilde vi altsaa ikke behøve at føle nogen synderlig Bekymring, men Livets Usikkerhed gælder jo i særlig Grad Ministre, og i disse Dage synes vi, der er saa meget, der understreger denne Usikkerhed.

Derfor mener vi altsaa ikke at kunne acceptere disse Forslag, uden at det andet Motiv, Motivet om Opsugning af Pengene, finder et prægnant Udtryk i selve Loven.

Hovedregelen bør vel nemlig være — det tror jeg ogsaa i hvert Fald den højtærede Ministers Parti vil være enig med mig i —, at ingen Finansminister bør have bevilget større Indtægter, end hans Udgiftsbudget kræver, uden at det udtrykkeligt i Loven fastlægges, med hvilket Formaal de paa-gældende Penge tilvejebringes; de Penge, som tages fra Borgerne med en Motivering uden for de almindelige finansielle Hensyn, bør ogsaa tydeligt bindes til det foreslaaede Formaal.

Saa kan man maaske sige, at det er en besynderlig Fremgangsmaade, en usædvanlig Fremgangsmaade, usædvanlig i den Forstand, at vor Finanspolitik ikke har mange Eksempler paa det fra den nyere Tid; men det er dog ikke helt uprøvet. Jeg erindrer, hvorledes vi i Juni 1943 gennemførte Forhøjelser af Forbrugsafgifter, ligeledes med disse to Arter af Motiver, det finansielle og det samfundsøkonomiske. Dengang gav man det samfundsøkonomiske, som var praktisk talt det samme som i Dag, Ønsket om at binde saa mange ledige Penge som muligt, et særligt Udtryk i Loven ved direkte at bestemme i denne, at en vis Del af, hvad disse Afgifter indbragte, skulde hensættes i en Konjunkturfond i Nationalbanken. Det gik saaledes i nogle faa Aar, og saa i 1945 stod vi i den Situation, at vi maatte opgive denne Bestemmelse, simpelt hen fordi Riget fattedes Penge, fordi der paa det Tidspunkt var et statsfinansielt Motiv, som talte for at opgive det samfundsøkonomiske Motiv. Men en tilsvarende Undskyldning gælder jo ikke i Dag; i Dag er det statsfinansielle Motiv klaret uden en Vedtagelse fuldt ud af disse Love, som her er blevet forelagt.

Det forekommer mig, at dette Problem trænger til en Forhandling i det Udvalg, som vil blive nedsat efter denne Behandling, og jeg haaber, at den højtærede Finansminister vil være velvillig, maaske ikke i den konkrete Situation, men hans Velvilje maa sikkert spire mere frem af Tanken paa den Fremtid, der kommer efter os.

I øvrigt giver Forslagene mig Anledning til nogle faa Bemærkninger. Det første, jeg har lagt Mærke til, er, hvad disse Forslag ikke klarer. De, der erindrer den store Diskussion, som dette høje Ting var Vidne til, da vi i August Maaned vedtog Forhøjelsen af Omsætningsafgiften paa Spiritus som en Følge af de Udgiftslove, der blev gennemført ved den saakaldte Landbrugsordning, vil vide, at det, man i særlig Grad ventede sig af en Kodifikation af den herhenhørende Lovgivning, var, at man fandt Rede paa det Problem: ved Omsætningen